

TER INSTEMMING EN ONDERTEKENING

Aan de Minister voor Natuur en Stikstof

Directoraat-generaal Natuur
en Visserij

Auteur

Datum
7 juni 2023

Kenmerk
DGNV / 27240112

Kopie aan

Bijlage(n) 3

nota

Nationale Parken - nota met verzoek in te stemmen met
Beleidsprogramma Nationale Parken 2024-2030 en
ondertekening van aanbiedingsbrief aan Tweede Kamer

Parafenroute

[Redacted signature area]

Aanleiding

Hierbij treft u aan het eindconcept van het Beleidsprogramma Nationale Parken 2024-2030. U wordt gevraagd in te stemmen met het beleidspogramma. Tevens wordt u ter ondertekening de aanbiedingsbrief aan de Tweede Kamer aangeboden. We werken toe naar openbaarmaking tijdens een werkbezoek van u aan [Redacted]. Dan kunt u tevens de extra LNV-financiering bekend maken. Het wordt begeleid met een nieuwsbericht. DC adviseert u separaat over de communicatie.

Advies

- U wordt gevraagd in te stemmen met het Beleidsprogramma Nationale Parken 2024-2030. Het is de bedoeling dat LNV en de provincies later dit jaar afspraken maken over de financiering van het beleid voor de nationale parken.
- U wordt gevraagd de aanbiedingsbrief aan de Tweede Kamer te ondertekenen. Als bijlage bij de aanbiedingsbrief worden het beleidsprogramma en het advies van de Rijksadviseur voor de Fysieke Leefomgeving toegevoegd.

Kernpunten

- U bent eerder geïnformeerd over de contouren van het beleidsprogramma (met nota DGNV/22514794 en aanvullend in een geprek op 31 januari 2023).
- De besluitvorming is in twee fasen opgeknipt: de inhoud en de financiering.
- De provincies hebben de inhoud van het beleidsprogramma in de BACVP van april vastgesteld onder voorbehoud van structurele financiering door LNV.
- LNV heeft onlangs een akkoord bereikt met FIN over het voornemen tot het beschikbaar stellen van extra budget tot 2030. U bent hierover geïnformeerd door FEZ. LNV is voornemens voor de periode 2024 t/m 2030 jaarlijks € 5 mln extra beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het Beleidsprogramma Nationale Parken, bovenop de reeds beschikbare € 1,3 mln. Dit budget staat gereserveerd op artikel 51 van de LNV-begroting en wordt na goedkeuring

Ontvangen BPZ

van de Kamer overgeheveld naar beleidsartikel 22. Deze informatie is nog niet naar buiten gebracht.

- Het is de bedoeling dat Rijk en provincies (met de nieuwe Staten) later dit jaar afspraken maken over de (co)financiering. Deze afspraken worden, samen met de uitwerking van enkele onderdelen van het programma (zoals de monitoring) opgenomen in een Partnerdeal.
- De Rijksadviseur voor de Fysieke Leefomgeving heeft een kritisch advies opgesteld over het concept-beleidsprogramma. Vanuit haar rol en positie streeft ze naar een hoge ambitieniveau voor de nationale parken. Het proces van de tot standkoming van dit programma laat zien dat dit het meest haalbare is bij de parken en provincies. Voorstellen om het ambitieniveau te verhogen zijn dan ook niet overgenomen. Haar advies wordt tegelijkertijd met het Beleidsprogramma en uw aanbiedingsbrief aan de Tweede Kamer aangeboden. In de aanbiedingsbrief aan de Tweede Kamer wordt het advies genoemd. Hieronder wordt toegelicht op welke wijze het advies is verwerkt in het concept-beleidsprogramma.

Toelichting

Dit beleidsprogramma is tot stand gekomen in samenwerking met provincies, parken en landelijke partners, onder leiding van het ministerie van LNV. Interdepartementale afstemming heeft ambtelijk plaatsgevonden.

Met dit programma willen provincies, parken, partners en Rijk de parken wederom op de kaart zetten: als plek, als netwerkorganisatie, als stelsel, en in de pas lopen met de brede ontwikkelingen in landelijk gebied. Dit beleidsprogramma straalt de ambitie uit om de waarde van de nationale parken in de volle breedte te laten zien, te benutten en verder te ontwikkelen.

Het beleidsprogramma 2024-2030 bouwt voort op het vorige programma (t/m 2022) en het overgangsjaar 2023: de beweging naar robuustere gebieden in landschapsecologische eenheden en beleefbare parken wordt voortgezet. Deze aanpak sluit aan op de context van de grote opgaven in het landelijk gebied en de gebiedsprocessen Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en de Provinciale programma's. In de handleiding van het NPLG zijn de provincies gevraagd de parkenorganisaties uit te nodigen bij deze processen. Het beleidsprogramma biedt de parkorganisatie perspectief om met en in de omgeving van de nationale parken aan de slag te gaan.

Parken zijn niet verplicht toe te werken naar een ruimere begrenzing; dit kan het sluitstuk van een gebiedsproces zijn. Het omgevingsbeleid is daarmee leidend voor een evt. herbegrenzing van een nationaal park in de toekomst. Het beleidsprogramma biedt duidelijkheid over de basiseisen waar elk park aan moet voldoen; hiermee houden we het internationale IUCN label in ere. Als nationale parken in 2030 niet aan de basiseisen voldoen, kan de status worden ingetrokken. Nieuwe statusaanvragen moeten bij aanvang direct aan de basiscriteria voldoen. LNV zal de basiseisen dit najaar uitwerken in een beleidsregel. Met deze beleidsregel kunnen de aangehouden statusaanvragen Van Gogh en Hollandse Duinen worden getoetst. LNV gaat er van uit dat de genoemde aanvragen worden aangepast, zodat ze voldoen aan de basiscriteria.

De Rijksadviseur voor de Fysieke Leefomgeving heeft een ongevraagd advies uitgebracht aan u (kenmerk 5871128). Naar aanleiding daarvan hebben LNV en de Rijksadviseur een aantal afspraken gemaakt, zoals het aanbrengen van redactionele wijzigingen (opnemen van een verwijzing naar de NOVI en het verduidelijken van het begrip schaduwwerking) en het afstemmen van de passage de internationale standaarden met de IUCN.

Wat LNV niet overneemt:

- Nieuwe parken zouden een overgangperiode moeten krijgen om te voldoen aan de criteria.
LNV kiest in plaats daarvan voor een stap-voor-stap benadering (draagvlak, Wet natuurbescherming staat zo'n grote sprong niet toe), waarbij we uitgaan van de huidige situatie en stap voor stap toewerken naar het toekomstbeeld.
- Actievere rijkssturing op het omgevingsbeleid, inclusief een geïntegreerde financiering en nationale parken als proeftuin voor de uitvoering van gebiedsprogramma's.
LNV sluit aan bij het Nationaal Programma Landelijk Gebied en de provinciale uitwerkingen hiervan voor de maatregelen in en rondom de nationale parken en de financiering van deze maatregelen.
- Zet de omvang van toekomstige natuurkernen op 5.000-10.000 ha ipv de huidige 1.000 ha.
LNV kiest voor stap-voor-stap aanpak. Eerst een ruime jas om de natuurkern heen. Op termijn kan dat leiden tot een natuurbestemming in het omgevingsbeleid en wellicht een vergroting van de natuurkern. Daarvoor zijn provincies en gemeenten aan zet. De beweging naar grotere parken is essentieel onderdeel van dit beleidsprogramma. Maar niet nu en niet verplicht mede vanwege het draagvlak voor deze stap.

LNV gaat in de tweede helft van dit jaar met de Adviescommissie Nationale Parken in gesprek om het proces van advisering te bespreken en de criteria voor toetsing toe te lichten.

Er is zorg bij provincies en partners (o.a. bij de Land- en Tuinbouw Organisatie en de Federatie Particulier Grondbezit) dat er schaduwwerking uitgaat van de aanwijzing als nationaal park. Vanuit het parklabel stelt LNV geen extra juridische beschermingseisen. De bescherming de parken en de gebieden er omheen gaat over de band van de natuurregelgeving en het omgevingsbeleid van provincies en gemeenten.

De belangrijkste bevindingen van het evaluatierapport van TwijnstraGudde uit 2021/2022 (Kamerstuk 33 576, nr. 320) zijn in het beleidsprogramma verwerkt.

Deze aanbiedingsbrief geeft daarnaast uitwerking aan de volgende moties en toezeggingen:

Toezegging 5411; De minister voor Nens stuurt in het derde kwartaal van 2022 de criteria voor het toetsingskader ten aanzien van de nationale parken naar de Tweede Kamer.

35925 XIV, Nr. 42 (Motie 2823; van de Groot cs d.d. 2-12-2021); Verzoekt de regering op basis van de conclusies van de evaluatie zich onverminderd in te zetten voor het voortzetten van de ondersteuning van nationale parken na 2022. De Groot etc. 2-12-2021.

36200 XIV, Nr. 31 (Motie 3226 van De Groot c.s. d.d. 7-12-2022); Verzoekt de regering de nationale parken een rol te laten spelen tijdens de huidige transitie om de waarde van natuur over te brengen en mensen hier bekender mee te maken. Verzoekt de regering de nationale parken zo vorm te geven dat ze deze rol goed kunnen vervullen.

Kenmerk
DGNV / 27240112

In de Verzamelbrief natuur van juni 2023 wordt een passage opgenomen over het aanbieden van het Beleidsprogramma Nationale Parken aan de Tweede Kamer medio juni.

Bijgevoegd de volgende bijlagen:

1. Beleidsprogramma Nationale Parken versie 6 juni 2023
2. Aanbiedingsbrief aan de TK (kenmerk DGNV/27646250)
3. Advies van de Rijksadviseur voor de Fysieke Leefomgeving, Jannemarie de Jonge (kenmerk 5871128)